నాకు నచ్చిన కథ గురించి పాఠకులు విశ్లేషణ రాసి పంపితే ప్రచురిస్తాం. తగిన విశ్లేషణకు పారితోషికం ఉంటుంది

నాకు నచ్చిన కథ : ఇంటికోసం

పరిచయం -- సంగమనేని నారాయణ

వ్యక్తిగతమైన నిజాయితీ, చిత్తశుద్ధి క్రమక్రమంగా లోపిస్తున్న కాలంలో మనం ఇప్పుడు జీవిస్తున్నాము. అవినీతికీ, లంచగొండితనానికీ, సామాజిక ఆమోదముద్ర కూడా ఇప్పుడు లభిస్తోంది అంటే ఆశ్చర్యపడాల్సిన అవసరం లేదు. ఒక మనిషి నిజాయితీగా మనుగడ సాగించటం అంటే కత్తిమీద సాము చేయటమే! నిజాయితీ ఖరీదైన ఏనుగులాంటిది. దాన్ని పోషించటం సులభం మాత్రం కాదు. నిజాయితీ, నిరంతరం ఒక స్పృహగా మనిషిని వెన్నాడితే ఆ మనిషి అంతరంగం ఎంత క్షోభనూ కల్లోలాన్నీ అనుభవిస్తుందో ఊహకందని విషయం! నిజాయితీ పరుడు ఒక చిన్న అపరాధ భావనకు లోనైతే ఎంత సంఘర్షణను అనుభవించగలడో మాటలో చెప్పలేము. అలాంటి నిజాయితీతో జీవనప్రయాణం సాగించే ఒక మధ్యతరగతి ఉద్యోగి ఆత్మికమైన చిత్రణగల మంచికథ శ్రీ బలివాడ కాంతారావుగారి "ఇంటికోసం"

> తెలుగు కథ అంతర్జాతీయ స్థాయిలో తన కీర్తి పతాకను ఎగురవేసిందనే సత్యం సాహిత్యాభిమానులందరికీ తెలిసిందే. ఆనాటి నుండి ఈనాటి వరకు మనకు మంచి కథలకు కొదవలేదు. సాహిత్యపు విలువల్ని జీవితపు విలువల్ని ప్రతిబింబించే ఆనాటి ప్రసిద్ధ కథకుల కలం నుండి జారిన పసిడి తునకల వంటి కథల్ని ఏరి ఈతరం వారికి అందించి, వాటి విలువల్ని విశ్లేషించే ప్రయత్నమే ఈపాతకథ పరిచయం.

ఈ కథ ఏ నీతినీ, ఆదర్శాన్నీ చెప్పదు. అయితే ఒక నీతినీ ఆదర్శాన్నీ పాటించే ఒకవ్యక్తి జీవిత చిత్రాన్ని పాఠకుడి ముందుంచుతుంది. కథ చదువుతున్నంత సేపూ ఆ పాత్ర వెంట పాఠకుడు నడుస్తాడు. ఆ పాత్ర అనుభవాల్ని పంచుకుంటాడు. ఆపాత్ర విషాదాన్ని తన విషాదంగా అనుభూతి చెందుతాడు. పాఠకుడి సంస్కార స్థాయిని ఒక మెట్టు ముందుంచటానికి ఆ పాత్ర చిత్రణ సహకరిస్తుంది. ఇంతకంటె ఒక మంచి కథకు ప్రయోజనం ఏముంటుంది?

ఈ కథ ఒక చిన్న 'షాక్' తో ముగుస్తుంది. ఈ ముగింపు కొందరికి నాటకీయంగా అనిపించవచ్చుగాని ఈ కథకు ఆ ముగింపే న్యాయమూ, అగత్యమూ! ఆ ముగింపువల్ల పాఠకుడు చదివిన కథనంతా మళ్లీ ఒక్కసారి గుర్తుతెచ్చుకుంటాడు. ముగింపు వాక్యాలు చదివింతర్వాత పాఠకుడు గొప్ప విషాదయోగంలో మునిగిపోతాడు. అప్రధానమైనప్పటికీ, "వాస్తు"కు సంబంధించిన ఒక మూఢ విశ్వాసాన్ని కూడా ఈ ముగింపు అభాసుపాలు చేస్తుంది.

పిల్లల వ్యక్తిత్వ వికాసాలకీ, వాళ్లు నివసించే ఇంటికీ, సంబంధం వుంటుందన్న విషయం కూడా, ఈ కథలో వ్యక్తం కావటం ఒక విశేషం!

నిజానికి ఈ కథకు వ్యాఖ్యానంగాని, విశ్లేషణగాని ఏమాత్రం అవసరంలేదు. నిరాడంబరంగా నిరలంకారమైన శైలిలో సాగిన రచన ఇది. ప్రతి పాఠకుణ్ణీ చదివించగల కథ.

ఇంటికోసం

శ్రీ బలివాడ కాంతారావు

విశ్వనాథం అద్దె యిళ్లల్లోనే పెరిగాడు. ఉద్యోగంలో చేరాక అద్దెయిళ్లల్లోనే జీవితం గడిపాడు. పెళ్లీడుకొచ్చిన పెద్ద కూతురితోపాటు లేకలేక నలుగురు ఆడపిల్లలతరువాత కలిగిన కొడుకూ అద్దె యిళ్ళల్లోనే పుట్టారు. బహుశః ఎప్పుడో ఒకనాడు జీవితనాటకంలో చివరి రంగాన్ని అద్దె యింట్లోనే ఆడతాననుకున్నాడు.

అలా అనుకునే సమయంలో ఒక మిత్రుడు తారసపడి....

'అద్దె యిళ్లల్లో అవమానపడే ఖర్మ నీకేం వచ్చింది?'

'నా బతుక్కి సొంత యిల్లొకటా?'

'నువ్వు చెయ్యి చాచకుండానే యిలాంటివి నాలుగిళ్లు కట్టగలిగే సీటులో వున్నావ్' -- ఊc అను ఎవడో ఒకడు కట్టించి మరీ నీకు అప్పజెబుతాడు.

విశ్వనాథం ముఖం కోపంతో నిండిపోతుంటే -

'నిన్ను లంచాలు తీసుకోమని నేనవలేదు. నీలాంటి ఆనెస్టు ఉద్యోగికి తప్పకుండా ఒక యిల్లుయిస్తారు. అప్లికేషను పెట్టు... నీ జీతం సంవత్సరానికి ఆరువేలు దాటిందికదూ?'

'మొన్ననే ---'

'అయితే టౌన్ ప్లానింగ్ ట్రస్ట్ వాళ్లు యిళ్లు కట్టించి మరీ యిస్తున్నారు. ముందు వెయ్యిరూపాయలు అప్లికేషనుతో కట్టాలి. ఇల్లు నీకిస్తామని కబురొచ్చాక మరో నాలుగువేలు కట్టు. ప్రతీనెలా నువ్విచ్చే యింటి అద్దె దానికి కడితే యిరవై సంవత్సరాల్లో యిల్లు నీదైపోతుంది.'

'ఇప్పుడైదువేలు యెక్కడ తేను?'

'ఈ మధ్యనే కూతురి పెళ్లి చేయాలని అప్పు ప్రోవిడెంట్-ఫండ్ నుంచి తీసావ్ కదా! సంబంధాలొచ్చాయా?'

'వచ్చాయి బాబూ వచ్చాయి.' అంత యిచ్చుకోలేవంటే మాట్లాడకుండా పోయారు.

'వాళ్లు అడిగినదేమిటి?'

'అన్నీ హిరణ్యాక్ష వరాలు... ఒక స్కూటరు...ఇంకొకడికి రేడియోగ్రాం కూడా కావాలట. పిల్లకి బాలతొడుగు యిరవై తులాలు - ఐదువేల కట్నం• వాలుకకు మెదడుకు సంబంధం లేని మనుషులు నా కొడుకు పెళ్లికి ఒక పైసాగూడా పుచ్చుకోనంటే పుచ్చుకోను.'

'పెళ్లి రెండేళ్లు ఆగనీ. పిల్ల యెలాను చదువుకుంటోంది కదా? ఒక యిల్లుముక్క చేసుకో--' ఇంతకంటె మనలాంటి వాళ్లకు అదును దొరకదు

'ఆలోచించి రేపు చెప్తాను.'

ఈ ఆలోచనలో అతని కళ్ల యెదు టయిన్నాళ్లూ తను అద్దె యిళ్లల్లో గడిపిన యమయాతన అంతా ప్రత్యక్షమైంది.

ఒక పెద్ద లోగిలిలో ఐదు కుటుంబాలు. ఒక నీరూ లేదు. నిప్పూలేదు. ఐదు సంవత్సరాలైనా వెల్లవేసిన పాపాన పోలేదు. ఎలక్ట్రిక్ దీపాలున్నాయంటే కామన్ మీటర్. ప్రతినెలా కరెంట్ డబ్బు కోసం కొట్లాటే. ఇంకో యింకో యింట్లోకి కదలగానే ఆ ఇంట్లో యింటివారొక వాటాలో వున్నారు. గోడకు ఒక మేకు కొట్టినా, దీపాలు తొమ్మిది దాటి వెలిగించినా, వేసవిలో టేబిల్ ఫేన్ తిరిగినా తగువులొచ్చేవి. ఇంటికి చుట్టాలొచ్చి దొడ్డివాడినా గందరగోళమే. ఇంత అద్దెయిచ్చి యీసడింపుమాటలు పడలేక యింకో యింటికి వెడితే వాళ్ళ యింట్లో యేదో బంగారం పోతే తన పిల్లలమీద అనుమానపడి, పిల్లిమీద కుక్కమీద నోరు జారేసుకొనేవారు. అద్దె యిచ్చుకుని అవమానాలు పడలేక, మిగతా ఖర్చులు తగ్గించుకుని తన ఒక కుటుంబం వుండటానికి కాస్త హెచ్చు అద్దె యిచ్చి ఒక యిల్లు తీసుకున్నాడు. ముందుకు సర్దాగా పూలమొక్కలు నాటాడు. పెరట పాదులు తగిలించాడు. పాదులు యిల్లెక్కాయ్. బిందంత ఆనప కాయలు, అరగజం పొడవు బీరకాయలు తెగకాసాయ్. ఇల్లెక్కి కాయలు తెంపి పెంకులు విరిచారని యింటాయన యిల్లు ఖాళీచేసేమన్నాడు. విరిగినవి కొద్ది పెంకులే. తను తినకుండా తెలిసిన వారికందరకూ పండిన కూరగాయలు పంచాడు. ప్రతిఫలం యిల్లు ఖాళీ చెయ్యాలి. వెతుకుతున్నాడు గానీ యింకే యిల్లూ కుదరలేదు.

ఇలాంటి పరిస్థితులలో కూతురు పెళ్లికన్నా యిల్లే ముఖ్యమని తోచింది. వెయ్యి రూపాయలు అప్లికేషన్‌తో చెల్లించాడు.

ఇల్లు తయారయ్యేసరికి ఇంకో ఆరేళ్లయినా పడుతుంది. ఈలోగా యీ యింట్లోనే వుండటానికి ప్రయత్నించినా యింటి యజమాని కాదన్నాడు. ఏదో ఒక మిష పెట్టి యింటి యజమాని యిల్లు ఖాళీ చెయ్యించడానికే పెట్టుకున్నట్లుంది. అతనితో పేచీకి దిగకుండా యెలాగో యింకో యింటికి బసమార్చాడు. తను ఖాళీచేసిన యింటిమీద మరో పాతిక వేసి అద్దెకు యిచ్చాడు యింటి యజమాని.

మిత్రుడు యెప్పటికప్పుడు యింటి గురించి సమాచారం అందిస్తూనే వున్నాడు.

అప్లికేషను పెట్టిన తొలిరోజుల్లో బొమ్మతో అందంగా వేసిన యిల్లు తనకు అందిచ్చినట్లే అనిపించింది. రాను రాను మాటలు అంత ఆశాజనకంగా లేవు.

'వాళ్లు కడుతున్నవి ముప్పైయైదు యిళ్లు : వచ్చిన అప్లికేషన్లు నూటయాభై నాలుగట. అందులో మంత్రుల చుట్టాలు, అందులో పనిచేసే ఉద్యోగుల స్నేహితులు, ట్రస్టు మెంబర్సే అప్లికెంట్సయ్యా.' ఈ రోజుల్లో వుద్యోగుల యిన్‌ఫ్లూయన్స్ లాభం లేదు. కలెక్టరు చెప్పినా లాభంలేదు. పొలిటికల్ యిన్‌ఫ్లూయన్స్ వుండాలి. రికమెండేషన్లు లేకుండా ఒక బంట్రోతుకు బదిలీ కాదు. మన బ్రతుకంతా యిన్‌ఫ్లూయన్స్‌తో వుంది. అలా మడి గట్టుకుని కూర్చోకు. అవతలివాళ్లు ఆనెస్టుగా సెలక్షన్ చేస్తే నువ్వు పొలిటికల్ యిన్‌ఫ్లూయన్స్ చేస్తే తప్పు. అందరూ యిన్‌ఫ్లూయన్స్ చేసేటప్పుడు నువ్వుచేస్తే తప్పేం వుంది? ఈ అవకాశం జారవిడిచావో జీవితకాలం అద్దె యిళ్లల్లో బాధపడతావు. నీ యిల్లు చూసి నీ కూతుళ్లకి సంబంధా లొస్తాయ్. నా మాట విను... నువ్వేనా, కాస్త చెప్పుతల్లీ నీ మొగుడితో 'ఆనెస్టీ' అంటూ కూర్చుంటే యెలా? మనమేం వూరకనే యిల్లు యిచ్చేమనలేదుకదా? మనకు అన్యాయం జరక్కుండా ఒకమాట వాళ్ళ చెవుల్లో వెయ్యిస్తున్నాం-అంతే!'

మిత్రుడు గంటసేపు గడగడా-యిలా వివిధ భంగిమలతో యిచ్చిన ఉపన్యాసం మౌనంతో విశ్వనాథం విన్నాడు.

'సరా....'

'నువ్వు వూ అన్నావంటే... మరెవరూ కాదు. నీ దగ్గరకు తరచు వస్తూంటాడే... ఆ నల్లటి యెంబాసిడర్ కారులో ... కంట్రాక్టరు...ఒక్కమాట అన్నాడంటే వెంటనే ఆ యమ్.యల్.ఏ. దగ్గరకు పరుగెత్తుతాడు. ఆ యమ్.యల్.ఏ. మంత్రివర్గానికి కుడిభుజంలాంటివాడు. ఒక్కమాట టౌన్‌ప్లానింగ్ అధికారి చెవిలో వేసాడంటే నువ్వు యింట్లో దిగడానికి ముహూర్తం పెట్టుకోవచ్చు.'

'సరే....వెళ్లు...'

'చెప్పడం నావిధి. చెప్పాను. ఇక నీ యిష్టం ఆలస్యం అయితే రికమెండేషన్స్ లిస్టులో నువ్వు క్రింద వుంటావ్... ఏవమ్మా....ఏంచేసినా వేగం చెయ్యాలి. ఆలస్యమయితే కార్యాలు బెడిసి

పోతాయ్. నువ్వు కాస్త నచ్చచెప్పు. ఇందులో అన్యాయం ఏమీలేదు.'

ఇంతచెప్పిన మిత్రుడు మెల్లగా కదలి పోయాడు. ప్రక్కగదిలో పిల్లలు చదువుకుంటున్నారు. ఈగదిలో యిద్దరూ మౌనంగా కూర్చున్నారు. కాస్సేపయ్యాక భార్య మెల్లగా "ఏమి ఆలోచించారండి." విశ్వనాథం నెమ్మదిగా నాసంగతి నీకు తెలీదా అన్నట్లు ఒకసారి ఆమెవేపు చూసి మౌనంలో పడ్డాడు.

నిజమే. అతని సంగతి ఆమెకే బాగా తెలుసు. విశ్వనాథం తండ్రి ఆస్తిపాస్తులు గడించకపోయినా వున్న వొక కొడుకును తను నడచిన నీటి బాట గుండా నడిపించే ఆదర్శమూర్తి అయ్యాడు. ఎలాగ గడించి తిన్నా యివేళ తిన్నతిండి అరిగిపోయి తెల్లవారితే కడుపు పరగడుపే అవుతుంది. పరగడుపుతో వున్నప్పుడు రాత్రి తిన్నతిండి జ్ఞప్తికి వచ్చి గర్వపడితే అదే తృప్తి యిస్తుంది. ఆ తృప్తితో యిన్నాళ్లు బ్రతికిన విశ్వనాథానికి యివేళ స్నేహితుని మాటలు వెగటుగా తోచినయ్.

"ఇరవైయేళ్లు కష్టపడ్డారు. ఇప్పుడైనా కాస్త నిబ్బరంగా యిల్లుచేరి సుఖపడండి" అంది భార్య.

విశ్వనాథం కుర్చీమీదనించి లేచి యిటూ అటూ గదిలోనే తిరుగుతున్నాడు.

ఒకాయనికి ఒకసారి వుపకారం చేసాడు. డబ్బు తీసుకోడు కదా అని ఒక దంతంతోచేసిన బుద్ధవిగ్రహం తెచ్చియిచ్చాడు. వద్దన్నా వదలిపోయాడు. రెండురోజులపాటు అంత చల్లని విగ్రహం యింట్లో వున్నా అతనికి నిద్దరపట్టలేదు. మూడో రోజు తెల్లారేసరికి దాన్ని విరచేబోతే భార్య అంది. "మీ కళ్లలేకపోతే యెవరికైనా దానం చెయ్యకూడదా?" ఆ ప్రశ్నతో తన చేతి డబ్బు ఖర్చుపెట్టి యిచ్చినవాడికే మళ్లీ రిజిస్టర్డు పార్శిల్ ద్వారా పంపేసాడు. మా తోటలోపండాయని ఒకాయనే అరడజను కొబ్బరికాయలు తెచ్చియిచ్చాడు. వద్దన్నా వదలివెళ్లాడు. వాళ్లనంతవరకు సాగనంపి తలుపువేసి ఆగాడు. వచ్చిన యిద్దరూ అనుకుంటున్నారు. 'బజారులో వాడిదగ్గరే మరో అరడజను కొని గుమాస్తా యింటికి తీసుకువెడదాం రా.'

ఈమాటలు విన్నవెంటనే వాళ్లను తలుపుతీసి, పిల్చాడు. ఆ కొబ్బరికాయలు వాళ్లకిచ్చి పంపించాడు. తన పేరుచెప్పి డబ్బు తీసుకుని, వుద్యోగాలిస్తామని తన యింటికి వచ్చినవ్యక్తే చెయ్యగానే విశ్వనాథానికి మనుషుల మాటలమీద నమ్మకం పోయింది.

ఆవేళనించే యీవిషయాల్లో చాలజాగ్రత్త పడసాగాడు. తన మటుక్కు తను పూచీపేచీ లేకుండా నిజాయితీగా బ్రతుకుదామంటే వీల్లేకుండా వుంది.

అలా అటూ యిటూ తిరుగుతున్నప్పుడు భార్య మళ్లీ అంది.

'అతనన్నది నిజమే. మనం వూరకనే యిల్లు యిమ్మని అనలేదుగా. మనకి అన్యాయం జరక్కుండా ఒకమాట వేస్తున్నాం - అంతే.'

ఎటిగించి పెళ్ళాంవేపు ఒకసారి చూసాడు.

'ఎంత ప్రయాసపడితే యీ యిల్లు అద్దెకు దొరికింది! ఈరెండుగదులకే మీ జీతంలో ఐదోవంతు పోస్తున్నాం. వాళ్లకీ మనకీ ఒకేదొడ్డి. ఒకే గుమ్మం. ఈ యింట్లో కాలుపెట్టిన దగ్గరినుంచి నాకు భయంగానే వుంది. ఇంటి యజమాని క్షయరోగంతో బాధపడుతూ ... ఆ దొడ్డే వాడుతున్నాడు. పిల్లలున్నారన్న జాగ్రత్త అయినా లేకుండా యెక్కడికక్కడే దగ్గుతూ వూసేస్తున్నాడు. ఫినాయిలు మన యింటి దగ్గర అతని వుమ్ములమీద వేస్తే ఆవిడగారికి కోపం వచ్చింది. ఒకరోజు మాట్లాడితే రెండో రోజు మాట్లాడరు. మనం యిల్లు ఖాళీచేస్తే మరో యిరవై అద్దె పెంచుతారట. పిల్లడు నిన్నటినుంచి దగ్గుతూంటే నాఒళ్లు చచ్చిపోతుంది. ఇంట్లో ఒకరికొచ్చినట్లు కాదు. ఆ ముసలాడి అజాగ్రత్తకి మనమంతా బలౌతాం కాదనకండి.'

'ఇంకో యింటికి పోవచ్చుగా -'

'రాను రాను రక్తం పల్చబడుతోందండీ అనవసరంగా యీ యింటివాళ్ల మూతివిరుపులూ మద్దముఖాలూ నేను చూడలేనండీ. ఊరంతా తిరిగిన కుక్క ఒకమూలకు చేరుకుంటుంది. రోజంతా యెగిరినపక్షి ఒక గూటికి సాయంత్రం అయేసరికి ఆశతో చేరుకుంటుంది. మనకో... యెల్లప్పుడూ యీబాధ తప్పటంలేదు. మీకు పుణ్యం వుంటుంది. అందరి బాధలువిని సహాయం చేస్తున్నారు. మీ భార్యాపిల్లలగోడు కూడా కాస్త వినండి. నా ఒక్కగాని ఒక్క కొడుకునైనా కాస్త మంచి వాతావరణంలో పెరగనివ్వండి.'

ఆ రాత్రంతా విశ్వనాథం ఆలోచిస్తూనేవున్నాడు. నిజానికి తన నిజాయితీ భార్యాపిల్లలను కూడా పరీక్షలపాలు చేసింది. ఒకరిచ్చిన పళ్లూ, బిస్కట్లూ తిరస్కరించినవాడు. తను కొని అవి నోరూర్చే పిల్లలకు పెట్టలేకపోయాడు. వేసవిలో ఫేను కింద పడుకుందామనే కోర్కె పిల్లలకున్నా తను తీర్చలేకపోయాడు. ఇంటి అద్దె, వచ్చే చుట్టాలకు మర్యాదలూ, యింటి ఖర్చూ, వీధిలో ఖర్చు అంతా కూడితే ప్రతి నెలా జీతం బొటాబొటీగా సరిపోతుంటుంది. పిల్లలతో సరదాగా ఒక సుందరమైన ప్రదేశానికి పోయి గడుపుదామనుకున్నా, ఒక సినిమాలో హైక్లాసులో కూర్చుందామన్నా వీలుపడటంలేదు. భార్యాపిల్లలకు సరి అయిన బట్టలు లేవని తెలిసి మరీ యేమీ చెయ్యలేకపోతున్నాడు. తన నిజాయితీ యింత ఖరీదైన యేనుగని యిది వరకెప్పుడూ అనుకోలేదు. భార్య యివన్నీ

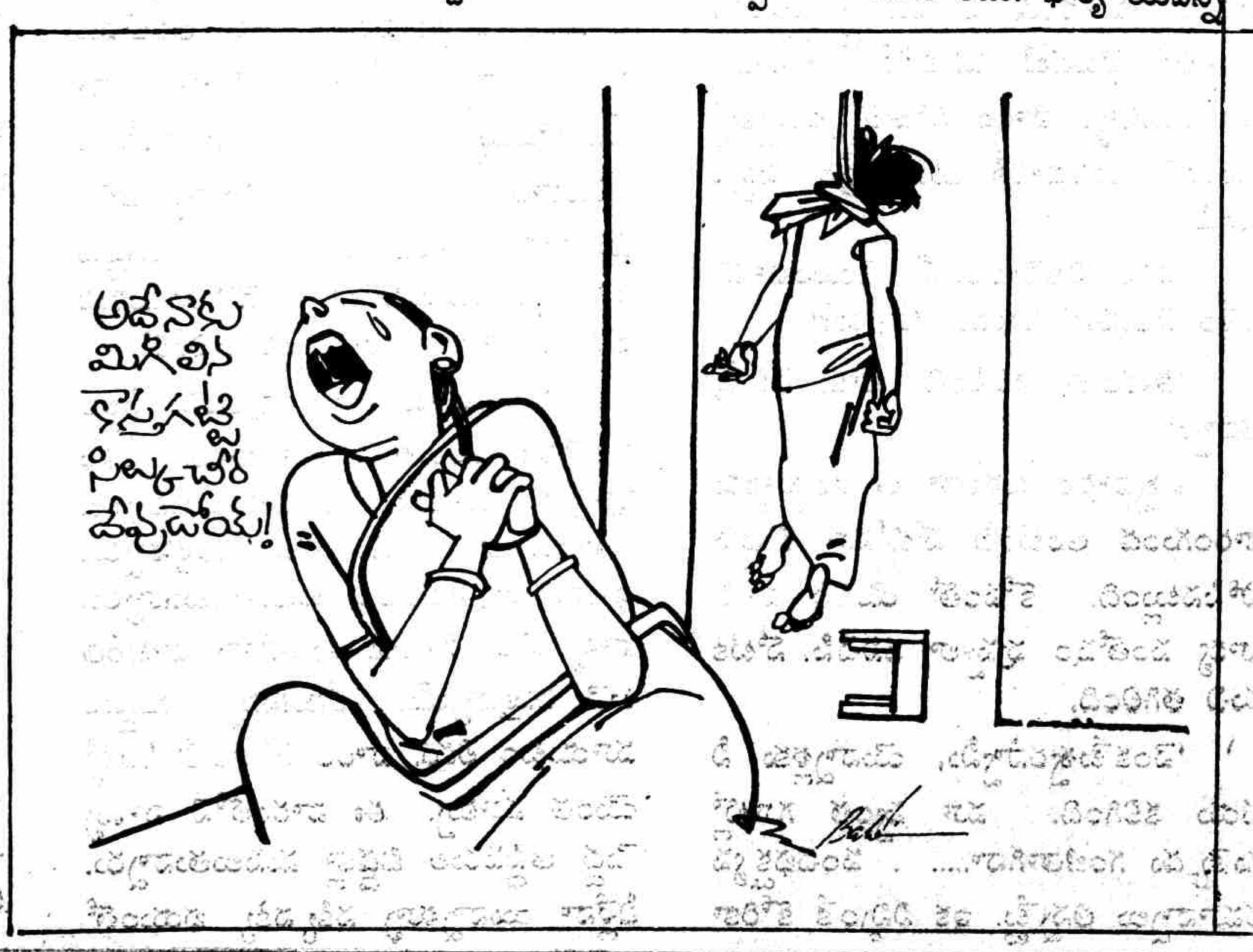

మౌనంగా భరించింది. ఏనాడు పిల్లలపైనున్న మమకారంతో ఒక యిల్లు వూరకనే కాదు--డబ్బుతో కొనుక్కోడానికి ఆస్కారమైన ఒక చిన్న మాట అధికారి చెవిలో వెయ్యమంటోంది. కొడుకు మీద మమకారం, భార్యమీద జాలి--తమందరికీ అలవ్యంచేస్తే క్షయరోగం రావచ్చన్న భయం, వెతికినా యింకెక్కడా యిల్లు అద్దెకు దొరకదన్న నిస్పృహ అతనిని ఆ మరుసటిరోజు కాంట్రాక్టరుతో యీ ప్రస్తావనను యెత్తనిచ్చింది.

'ఇదిగో యిప్పుడే వెళ్ళి ఎమ్. ఎల్. ఏ. గారిని కలుసుకుంటాను. మీ గురించి ఆయనకు తెలుసు. మీలాంటి నిజాయితీపరులకు యీ మాత్రం సహాయం చెయ్యలేకపోతే మాలాంటి వాళ్ళుండెందుకు?'

'ఈ మాటలు యెందుకో విశ్వనాధానికి కఠోరంగా వినిపించాయి. ఒకరి జాలికి పాత్రమవటం నీచంగా భావించే విశ్వనాధం, తనపై తనే జాలిపడసాగాడు. ఇంతవరకూ యెవరూ కదప లేరన్నంత నిబ్బరంగావున్న విశ్వనాధం యిప్పుడు రెండుగా చీలిపోయినట్లనిపించింది అతనికి. ఇదివరకు ప్రశ్నల నెరగడు. పనులు తనకు న్యాయమని తోచినట్లు చెయ్యటంలోనే తృప్తి వచ్చేది. ఇప్పుడు తనను తానే ప్రశ్నించుకుంటున్నాడు. సరియైన సమాధానాలకోసం వెతుక్కుంటూ మనిషి మనసులో అల్లకల్లోలం జెందసాగాడు.

ఇలాంటి పరిస్థితులలో నవ్వుకుంటూ మిత్రుడు వచ్చాడు. 'ఈ వేళ మీటింగు అయ్యింది. ఆ ఒక్క మాట యెంత పని చేసిందో చూడండి. ఆ ముప్పై అయిదు యిళ్లలో మొదటి పదిలోనే విశ్వనాధం పేరుందమ్మా. వారం రోజుల్లో డబ్బుకట్టి యింట్లో దింపడానికి ముహూర్తం పెట్టించండి.'

'నేను రికమెండేషన్ చేయించానని నీకేం తెలుసు?' 'ఎవరు చెప్పారు?'

'ఊరంతా తెలిసింది. నాకు తెలిస్తే తప్పా?'

విశ్వనాధం ఒళ్లంతా ఆ కంట్రాక్టరు కారంగుండ అంటించీ నోట్లోనూ కొద్దిగా పోసినట్లుంది. కోపంతో యెగిరే వాడే. భార్య సంతోషం వుప్పలా పనిచేసి నోటికి రుచి తగిలింది.

'వెంకటేశ్వరస్వామీ, యెన్నాళ్లకు నీ దయ కలిగింది. మా స్వంత గూట్లో గుక్కెడు గంజితాగినా..... . పంచభక్ష్యపరమాన్నాలు తిన్నట్టే. ఇక నిన్నింకే కోరికా కోరను తండ్రి.'

క్రొత్త యిల్లు. ఎంచక్కా వుంది. ఈ విశ్వనాధం యెప్పుడూ యిలాంటి అందమైన అన్ని సదుపాయాలూవున్న యింట్లో వుంటానని కలలో కూడా అనుకోలేదు. రెండు పడకగదుల్లో-- పైన సీలింగ్ఫేన్లూ. డ్రాయింగ్రూము, డైనింగురూము కలిసేవున్నాయ్. డైనింగు రూముకు ఆనుకునే వంటయిల్లూ, స్టోరుగది; డాబామీదకు పోవడానికి ఒకగదినించి మెట్లు. ఫ్లష్ఔట్ వున్న రెండు దొడ్లు. ఇంటిలో నాలుగు కుళాయిలూ. తనకు తీరని కోర్కెల్లో ఒకటిగా మిగిలిన షవర్బాత్ యిక్కడ నిక్షేపంగా రోజూ పొందొచ్చు. ముందు పూల మొక్కలు వేసుకోడానికి జాగా. వరండాలో హాయిగా పదిమంది దొర్లొచ్చు. వెనుకజాగాలో తనకిష్టమైన పాదులు పెట్టుకోవచ్చు. రెండు అరటిమొక్కలు బొప్పాయి సీమమిరపచెట్లూ కూడా వేసుకోవచ్చు. అదృష్టం యెప్పుడోగాని కలిసిరాదు. వస్తే యెన్నిఅడ్డున్నా అధిగమించుకుంటూవచ్చి వరిస్తుంది. అదృష్టదేవత అందమైన ఆడదిగావచ్చి కౌగలించుకుని యీ యిల్లాలుగా మారినట్లనిపించింది.

తన మాట అలా వుండనీ పిల్లల సంతోషం యింతా అంతా కాదు. ఫేను పూర్తిగా వేసుకుని పడుకుంటున్నారు. కుళాయి బాగా విప్పి తల పెట్టున్నారు. డాబాయెక్కి బంతిఆట ఆడుకుంటున్నారు. వాళ్ళ నోట పాటలు కులాసాగా వాటంతటవే వస్తున్నాయ్. వేసుకున్న గుడ్డలు మాయటం లేదు. వారం రోజులకే పిల్లల్లో యెంత మార్పు. ఈ వారంలోనే వాళ్ళు పెద్ద ఆస్థిపరుల బిడ్డల్లా మసలుతున్నారు. వీళ్లేనా యిన్నాళ్ళూ నక్కినక్కి భయంతో విసుగుతో యింట్లో ఒక గదిలో ముగ్గిపోయిన తన పిల్లలు? ఇంత చలాకీ పిల్లలని తనెప్పుడూ అనుకోలేదు. ఇల్లు చూడగానే అన్ని కరువులూ తీరినట్లయ్యాయ్.

ఇల్లు చూడడానికి యెందరో వస్తున్నారు. ముచ్చట పడుతున్నారు. వాళ్లు ముచ్చట పడుతుంటే భార్యకు మరీ గర్వంగా వుంది. అంతవరకూ విశ్వనాధం తనకు ఏ పరిస్థితులలో యిల్లు వచ్చిందన్న విషయం తలపులోనికి రాకుండా ప్రక్కకు నెట్టి వేస్తున్నాడు. ఈ యింట్లోకి వచ్చాక తన పిల్లకు ఒక సంబంధం కూడా వచ్చింది. వాళ్ళూ హెచ్చు అడిగారుగాని అంత యివ్వలేనంటే మీ సంబంధం మా కళ్లల్లేదనకుండా వెలరోజుల్లో మీకెదో కబురు పెడతామని చెప్పారు.

ఒకనాడు ఒక పాత మిత్రుడు యింటికొచ్చాడు. వాడు కూడా యిలాంటి యింటికే పెట్టాడట కానీ వాడికి రాలేదు. కట్టిన వెయ్యిరూపాయులు వాపసు చేశారు. వచ్చి యిల్లుచూపి కాఫీ తాగాక యేమన్నాడంటే....'నాకు చాలామంది చెప్పారు. గట్టి రికమెండేషన్ చెయ్యించమని. నాకో నమ్మకం వుంది. అది పిచ్చినమ్మకమే అనుకో. రికమెండేషన్లవలన వచ్చిన వుద్యోగం వూడిపోతుంది. అలా వచ్చిన యిల్లు తగలడుతుంది. అలా వచ్చిన యింట్లో ప్రశాంతంగా గడపలేం. ఈ యిళ్ల యెలాట్మెంట్ విషయంలో వూళ్లో చాలా దుమారం రేగింది. వాళ్ళల్లో వాళ్లే పంచుకున్నారనీ, పెళ్ళాం పేరో, తల్లిదండ్రుల పేరో యిళ్లున్నవాళ్లకే వాళ్లు యిచ్చారనీ-- ఒక ఖచ్చితమైన ప్రాతిపదిక లేకుండా--తాత్కాలికమైన వేర్వేరు అభిప్రాయాలు--అవెవా

క్రోడీకరించకుండా...చిత్తం వచ్చినట్లు నిర్ణయాలు తీసుకున్నారని....చాలా అపోహలు కలిగినయ్. కానీ నీలాంటి నిజాయితీపరుడికి వచ్చిందంటే. ఏం...నువ్వు రికమెండేషన్లకే యే పరిస్థితులలోను మొగబడవని నాకు తెలుసు--యిల్లు యివ్వటంలో న్యాయంగా వెళ్ళారని చెప్పొచ్చు.'

విశ్వనాథం యీ మాటలకు నవ్వేసాడు. అతను వెళ్ళాక ఆ నవ్వే వెకిలిగా తన హృదయంలో రేగింది. అవి మంటల్లా రాత్రి అయేసరికి విజృంభించాయ్. నిద్ర పట్టలేదు. చివరకు భయంతో నిద్రపోయాడు. ఏవో కలలు. పీడకలలు. ఈ యింట్లో దాగివున్న భూతాలేవో తనమీదపడి పీక పిసుకుతున్నట్లు--కేక లేస్తూంటే. భార్య లేపింది. 'తిన్నగా పడుకున్నారు. ప్రక్కకు పడుకోండి. ' ప్రక్కకు పడుకున్నాడేగాని నిద్దర రాలేదు.

ఆ మరుసటి రోజంతా మనసులో మరో ఆలోచనలు లేవు. రికమెండేషన్ల వలన వచ్చిన యిల్లూ తగలడుతుందన్న మిత్రుని మాటల్లో తనకున్న విశ్వాసం రాను రాను బలీయమౌతుంది. సాయంత్రం యింటికి వచ్చేసరికి వాతావరణం మామూలుగా వుంది. ఇంటికి వెళ్ళేసరికి యెవరికైనా జ్వరమో తలనొప్పో వుంటుందనుకున్నాడు. అలాంటిదేమీ లేదు. పైపెచ్చు పిల్లలు కేక లేసుకుంటూ ఆడుకుంటున్నారు. కొడుకు క్రొత్తగా నాటిన క్రోటన్సుమొక్కలకు నీళ్లు పోస్తున్నాడు. ఆ రాత్రి భార్య భోజనాల దగ్గర 'పొరుగువాళ్లు పిలిస్తే వెళ్లాను. డ్రాయింగ్ రూములో మెర్క్యురీ లైటు వెయ్యించుకున్నారండీ.... సోఫాసెట్ రకరకాల బొమ్మలు--మనం యేదో ఒక ఖర్చు తగ్గించుకుని యివన్నీ ఒకటి తరువాత ఒకటి కూడబెట్టుకోవాలి.'

రాను రాను తనకు మౌనమే శరణ్యమౌతోంది. నెల రోజుల్లో యింటికి వెళ్లడానికే బాధపడిపోతున్నాడు. ఈ లోగా అనుకున్న కూతురు సంబంధం తప్పిపోయింది.

ఈ సంఘటనను భార్యా--భర్తలు తలోలా వ్యాఖ్యానించుకున్నారు. 'తప్పింది. అమ్మాయికి అందచందాలు లేవా? తెలివి తేటలు లేవా? డబ్బే ప్రధానం అన్నవాళ్ల యింట్లో నా కూతురు పడకపోవటం మన అదృష్టం. ఈ యింటి చలవ!'

విశ్వనాథం, యీ యింటి శని--అవుతుందనుకున్న సంబంధం కాకుండా చేసిందనుకున్నాడు. రాను రాను అతని చెవులకు మిత్రుని మాటలే యెల్లవేళలా వినిపించసాగాయ్. ఎవరో తనను 'దొంగ' అని యెత్తి పొడుస్తూనే వున్నారు.

అవకాశవాదని యేవగించుకుంటున్నారు. నడుస్తుంటే పకపకనవ్వి హేళన చేస్తున్నారు. ఇన్ని చేస్తున్నది యిదివరకు యెన్నో కష్టాలు అనుభవించి నిజాయితీకి కట్టుబడిన విశ్వనాథం. ఇప్పటి విశ్వనాథం వేరేవాడుగా తోచింది. కడివెడు చిక్కని పాలలో యీ సంఘటన ఒక చుక్క మజ్జిగ పోసినట్లు, తెల్లని కాగితంపై సిరా ఒలికినట్లు, కుడిచేతిలో బొట్టనవ్రేలు తెగినట్లు...ఇంకెన్నో విధాలుగా తను పతనమైనట్లు విశ్వనాధానికి తోచింది. ఇంట్లో దిగిన రెండు నెలలకు ఒక సంఘటన జరిగింది.

చీకటిపడి యింటికి వచ్చేసరికి తన ఒక్కగాని కొడుకు మంచంమీద జ్వరంతో పడివున్నాడు. సాయంత్రమే డాబామీదినించి గబగబా దిగుతూ జారిపడ్డాడు. చేతికి తలకి చిన్నగాయాలు తగిలాయి. ఎముకలు విరగలేదని ఆ దగ్గర్లో వున్న డాక్టరు చెప్పాడు.

'మనం అదృష్టవంతులం. ఆ వెంకటరమణమూర్తి చక్రం అడ్డువేసాడు. లేదా అంటే యిల్లు యిచ్చినవాడు యిందులో అఘాయిత్యం చెయ్యిస్తాడా?'

భార్య మాటలకు విశ్వనాథం సంశయంగా చూసాడు. కొడుకు బెగిరి పోయినట్లున్నాడు. ఒళ్లు కాలిపోతూంది. ఆ రోజు వచ్చిన జ్వరం వారం రోజులైనా తగ్గలేదు. విశ్వనాథానికి రోజు రోజుకూ పెరిగిన కొడుకుపై మమకారం యీ యింట్లో ప్రతి మూలను యిటికను, కిటికీని సంశయంతో చూడనిచ్చాయ్. రాత్రుళ్లు కొడుకు దగ్గరే కూర్చునేవాడు. జీవితంలో ఒక్కటే కోరుకున్నాడు, యిదివరకు. అది యిల్లు కాదు--కుమార్తెలు పుడుతూవుంటే 'ఒక్క కొడుకును ప్రసాదించు తండ్రీ' అని. ఆ కొడుకు తనను పోషిస్తాడని కాదు. తన తండ్రి ప్రతిరూపం గుణంగా తన కొడుకు నిలవాలి. ఆ కొడుకు పుట్టాక కోరికలంటూ పెట్టుకోలేదు. అందుకే తను అంత విశ్వాసంగా, నిజాయితీగా బ్రతగ్గలిగాడు. తను యింటి విషయంలో కుక్క యెంగిలిఆకు కక్కుర్తి పడినట్లు పడ్డానని, దాని పర్యవసానంగా తనకు ప్రియాతిప్రియమైన ఒకే ప్రాణి మీద ఆ పిడుగు రుద్దబడుతున్నదని అనుకున్నాడు. వేసిన ముడి విప్పగలిగినట్లు తను చేసిన ఘోరాన్ని సరిదిద్దుకోగలనన్న విశ్వాసం తనలో జనించింది. భార్య మనసుండక పనిమనిషి చెప్పిన మాటలు విని ఒక భూతవైద్యుణ్ణి రప్పించింది. వాడు యిల్లంతా పరికించి--

'మనిషి యెముకలు యీ పునాదుల క్రింద వున్నాయ్. వాస్తు శాస్త్రానికి విరుద్ధంగా యీ యిల్లు కట్టారు. ఇందులో ప్రాణనష్టం వుంటుంది.'

విశ్వనాథం యీ మాటలు విన్నాడు. మొదట నమ్మలేదుగానీ జ్వరం రోజురోజుకూ ముదురుతూంటే ఆ మాటలే తలలో తిరుగుతున్నాయ్. ఆ భూతవైద్యుడు కట్టే రక్షలయందు తనకు నమ్మకంలేదు. ఆలోచనలతో మనసు అల్లకల్లోలమై పోతోంది.

నడిరాత్రి భార్యాపిల్లలూ పడుకున్నారు. కొడుకు మూలుగుతున్నాడు. విశ్వనాథం కళ్లవెంబడి నీరు బొటాబొటా కారిపోతోంది. ఇంత అసహాయత తనెప్పుడూ కనీవినీ యెరుగడు. ఈ యిల్లు గొడవ రాకముందు గుప్పులనాటి యినుపస్తంభంలా తుప్పు పట్టకుండా నిల్చాడు. ఈ యింటిమీద మమకారం లోలోన చంపుకోకపోవటమే యీ అనర్థానికి దారి తీసిందన్న నమ్మకం కలిగింది. తనకి తప్పించి యీ యిల్లు అందరికీ సుఖాన్నిచ్చింది. అన్యాయంగా వచ్చిన యీ యింట్లో న్యాయం వర్థిల్లదు. సత్యం గెలవదు. అమాయకమైన ప్రాణాలు ఆహుతైపోతాయ్. తన కుటుంబంలో తనూ భార్యా అమాయకులు కారు. పిల్లలే అమాయకులు--చల్లనివారు.

వాళ్ళను తనకున్న యింటిమీది మమకారంతో కాల్చివేయటం యిష్టంలేదు. ఈ యింటినించి కదిలితేగాని తన కొడుకు దక్కడు. తన కొడుకు లేకపోతే తనే లేదు.

ఉదయమే జ్యోతిష్కుని దగ్గరకు కొడుకు జాతకంతో పరుగెత్తాడు. అతను చూసి 'స్థలంమార్చేయ్' అన్నాడు. తిరిగి వస్తూ జ్వరానికి సరైన మందిచ్చే యింకో డాక్టరో, ఆస్పత్రిలో చేర్చే బదులు యీ నమ్మకాల్లో యెందుకు పడ్డానని అనుకున్నా ఆవేశంతో యింటికోసం వెతక నారంభించాడు. ఒక సందులో--ఈగలూ దోమలూ ముసురుతున్న ఆ సందులో, యెలక్ట్రిక్ దీపాలులేని రెండు గదుల యిల్లు దొరికింది. నీరు వీధిలోనున్న నూతినించి, కుళాయినించీ మోసుకోవాలి. చీకటిగదులు. దొడ్డి తడికలదొడ్డి. వెంటనే నెల అద్దీ అడ్వాన్సు యిచ్చి తాళం తీసుకున్నాడు.

పదిగంటలకల్లా యింటి యెదురుగా లారినిల్చుంది. సామాన్లన్నీ అందులో చేర్చేసరికి గంటపైబడింది. భార్యకు యిదంతా అయోమయంగా వుంది. ఒకే ప్రశ్న వేస్తే 'నీకు యిల్లు కావాలా? కొడుకు కావాలా?' అని తిరిగి ప్రశ్న వేసాడు. మౌనంగా కొడుకుతోబాటు లారీ యెక్కింది. కొత్త యింట్లో దుర్గంధం. ఒక బాత్‌రూమ్. పిల్లలు అప్పుడే చికాకు పడుతున్నారు. రెండు రోజులు చూసాడు. జ్వరం తగ్గలేదు. పిల్లాడు రోజురోజుకు నీరస పడుతున్నాడు. రెండు రాత్రుళ్ళు నిద్దరపోక ఆలోచించి ఆలోచించి ఆ మరుసటి రోజు వుదయం టౌన్ ప్లానింగ్ ట్రస్ట్ ఆఫీసుకు వెళ్ళి ఆ పెద్దను కలిసి తన వుద్దేశం చెప్పాడు.

'పోనీ యెవరికో అద్దెకివ్వండి' అన్నాడాయన.

'నాకు ఆ యింటితో సంబంధమే వద్దు. దయచేసి యీ యింటిని యింకెవరికో యివ్వండి. నేను రెండు నెలలున్నాను. ఆ రెండు నెలలకు రెండు వందలు అద్దె తీసుకుని--మిగతా డబ్బు నాకు వచ్చేటట్లు చేయండి.'

'ఎల్లుండి వుదయం పది గంటలకు రండి మీ డబ్బు మీకు చేరేటట్లు చూస్తాను.'

విశ్వనాథం యింటికి వచ్చి తను మేంచేసింది భార్యకు కూడా చెప్పలేదు. ఆ వేళ సాయంత్రమయ్యే సరికి కొడుకు తనవేపు చూసి నవ్వాడు. ఆ నవ్వు చూడగానే విశ్వనాథంలో అలాటి యిళ్లు పది కట్టించుకున్నంత సంతోషం కలిగింది. ఆ మరుసటి రోజు బార్లీ నీరు బాగా దిగింది.

మూడోరోజు పది గంటలకు టౌన్ ప్లానింగ్ ట్రస్టు ఆఫీసుకు వెళ్లి ఆ యింటితో సంబంధం వదల్చుకుని వాళ్ళిచ్చిన చెక్కు తీసుకున్నాడు. ఒక పెద్ద నిట్టూర్పు విడిచి బయటకు వచ్చాడు. ముడి విడిపోయింది ముడిలేని తాడులా సాగిపోయాడు. ఇన్నాళ్లూ యెక్కడో అజ్ఞాతంగా దాగున్న విశ్వనాథం మళ్లీ తన గూటిలో చేరినట్లనిపించిందతనికి. ఆహుతై పోయిందనుకున్న ఆత్మ మళ్ళీ వెలిగింది. ఆ వెలుగులో అతను మళ్ళీ గుండె విరుచుకుని నడవసాగాడు.

గబగబ యిటివేపు వచ్చేస్తున్నాడు. అదిగో నల్లకారు ఎంబాసిడర్ కారు....ఎమ్. ఎల్. ఏ. ఇంటి దగ్గర ఆగింది. ఆ కంట్రాక్టరు దిగాడు. విశ్వనాథాన్ని అల్లంత దూరంలో చూసి, ఆగి అతను అక్కడకు రాగానే భుజంమీద 'రండి ఒక్క నిమిషంలో తిరిగి వచ్చేద్దాం-- మిమ్మల్ని యింటి వరకూ దిగబెట్తాను.' అలా అంటూనే అతను విశ్వనాథాన్ని లోనికి తీసుకుపోయాడు.

ఎమ్. ఎల్. ఏ. గారు డ్రాయింగ్ రూములో పేపరు చూస్తున్నారు. కంట్రాక్టరు కరచాలన చేస్తూ 'మీకు యింటి విషయం చెప్పాను కదా.....యీయనే విశ్వనాథంగారు' అంటూ పరిచయం చేశాడు. ఆ ప్రజాప్రతినిధి తడబడుతూ--'అన్నట్టు మరిచాను. తీరుబడిలేని పనులండి.... మీ యింటి విషయంరేపైనా ఆ ట్రస్టు పెద్దను కలిసి చెప్తాను లెండి.'

విశ్వనాథం నిశ్చేష్టుడై చూస్తుంటే కంట్రాక్టరు 'అతనికి యిల్లు వచ్చింది. మీరు ఆవేళ అన్నట్లు చెప్పటంవలననే వచ్చిందనుకున్నాను.'

'అయితే... మరి నే చెప్పక్ఖర్లేదన్నమాట.'

విశ్వనాథం మెల్లగా నడచుకుంటూనే యింటికి వెళ్ళిపోయాడు. పిల్లలు దోమలు, ఈగలతో కుస్తీలు పడుతూనే వున్నారు. దొడ్డినించి కంపుకొట్టూనే వుంది. కుళ్లు కాలవ యింటిముందునుంచి ప్రవహిస్తూనే వుంది. వెల్ల యెరుగని గోడలు వెక్కిరిస్తూనే వున్నాయ్. పై పెంకుల సందుల్లోనించి సూర్యరశ్మి పడుతూనే వుంది. ఆ సందుల్లోనించి నీరు యెప్పుడో కారుతోంది.

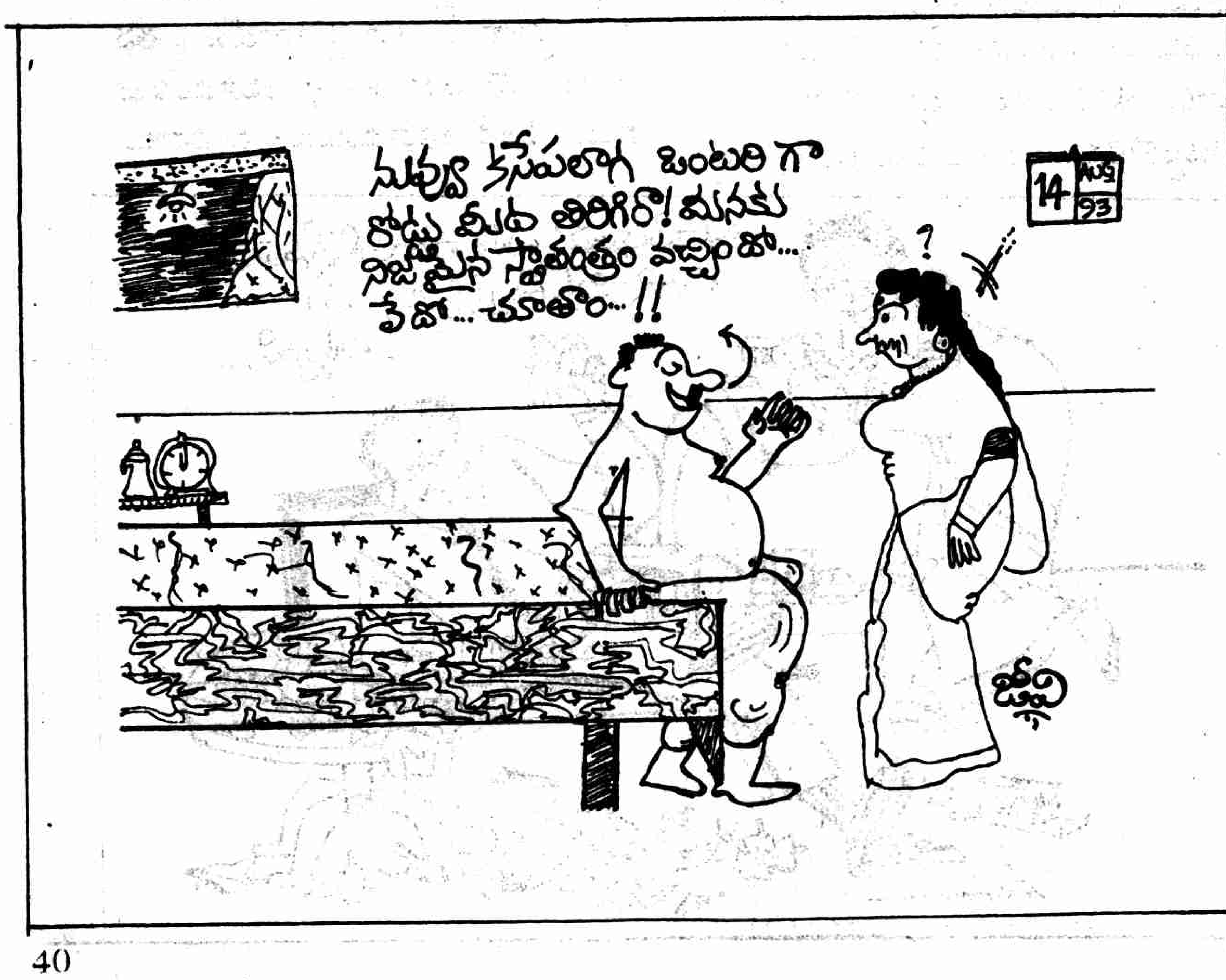

క్లాసురూంలో ముందువరసలో కూర్చున్న జానకి వెనక బల్లమీద కూర్చున్న వెంకటాచలం చూపు అదోలా ఉండటం చూసి "నిన్ను చూస్తుంటే నాకు ఏదో గుర్తొస్తోంది" అంది కసిగా.

"అవునవును. నాకూ అదే గుర్తొస్తోంది. తెగిన చెప్పుతో కొంపకెలా వెళ్తావో" అన్నాడు ఆమె చెప్పువేపు వేలు చూపుతూ.